

Criterii pentru desemnarea Destinațiilor Ecoturistice în România, elaborate pe baza Standardului European de Certificare în Ecoturism (EETLS) și a Criteriilor Globale de Turism Durabil (GSTC)

(Anexa nr. 11 la Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului - context, viziune și obiective - 2019 - 2029, aprobată prin H.G. 358/2019, cu modificările ulterioare)

Criteriile pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice au fost elaborate de către: autoritatea publică centrală din domeniul turismului (la momentul respectiv Autoritatea Națională pentru Turism), Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Turism și Asociația de Ecoturism din România, în colaborare cu autoritatea publică centrală din domeniul mediului (la momentul respectiv Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice), Regia Națională a Pădurilor - ROMSILVA, WWF Programul Dunăre Carpați România, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, Asociația pentru Turism Rural Ecologic și Cultural din România, în cadrul Grupului de lucru interministerial pentru dezvoltarea ecoturismului în România.

Acest set de criterii pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice din România a fost elaborat având la bază prioritățile definite în Strategia Națională de Dezvoltare a Ecoturismului în România (2009).

Elaborarea acestor criterii se bazează pe recomandarea Organizației Mondiale a Turismului de a folosi Standardul European de Certificare în Ecoturism (European Ecotourism Labelling Standards - EETLS) dezvoltat de către Rețeaua ECO-DESTINET în cadrul proiectului finanțat cu sprijinul Comisiei Europene, Programul Lifelong Learning, Leonardo da Vinci.

Standardul European de Certificare în Ecoturism a fost elaborat pe baza Criteriilor Internaționale de Turism Durabil adoptate de Consiliul Global al Turismului Durabil (Global Sustainable Tourism Council).

La elaborarea Standardului European de Certificare în Ecoturism s-au analizat principiile și conceptele următoarelor inițiative: Austrian Ecolabel for Tourism, ECEAT Quality Label, ECOCLUB.com, EUROPARC, Eco-Romania, Eco Certification PrograMMApe - Australia, EU Flower, Global Sustainable Tourism Criteria, Green Globe 21, Green Key, Green Tourism Business Scheme, Nature's Best, Pan Parks, Travelife, VIABONO, VISIT.

Definiții:

Ecoturismul este o formă de turism în care principalul obiectiv este observarea și conștientizarea valorii naturii și a tradițiilor locale și care trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a) să contribuie la conservarea și protecția naturii;
- b) să utilizeze resursele umane locale;
- c) să aibă caracter educativ, respect pentru natură - conștientizarea turiștilor și a comunităților locale;
- d) să aibă impact negativ nesemnificativ asupra mediului natural și socio-cultural.

Destinația turistică este definită ca arealul cu o varietate de produse turistice având o imagine de marketing unitară și coerentă, ce dispune de o rețea de servicii generale și specifice, care contribuie la realizarea produselor turistice.

Destinația ecoturistică este destinația turistică care întrunește, în plus și următoarele principii:

- proiectează o imagine de marketing responsabilă;¹
- în destinație predomină afacerile cu un management durabil;
- la nivelul destinației există o susținere reală pentru comunitățile locale;
- la nivelul destinației se face conștientizarea și informarea turiștilor și a localnicilor cu privire la caracterul natural al acesteia, precum și al valorilor culturale, arhitecturale și de peisaj;
- la nivelul destinației se implementează măsuri concrete de conservare a naturii.

Interpretarea reprezintă modalitatea prin care se comunică turiștilor/comunității locale informații și experiențe în legătură cu potențialul zonei, valorile ei naturale și culturale, astfel încât să determine o lărgire a nivelului de cunoaștere și apreciere din partea acestora.

Interpretarea poate fi de două feluri:

a. Interpretare personală, reprezintă modalitatea prin care, o persoană autorizată (ghid, biolog și altele asemenea), comunică turiștilor/comunității locale informații și experiențe în legătură cu potențialul zonei, valorile ei naturale și culturale

- Interacțiune informativă directă cu un ghid specializat (incluzând activități/tururi specializate, cum ar fi: observarea păsărilor, scufundarea, plimbarea în pădure pe urme de lup/râs/urs și altele asemenea)
- Prelegeri susținute de specialiști
- Reprezentații tip teatru
- Alte activități de interpretare (jocuri, teatru de păpuși și altele asemenea)

b. Interpretare non-personală, reprezintă modalitatea prin care este folosit orice alt mijloc, cu excepția unei persoane pentru a se comunica turiștilor/comunității locale informații și experiențe în legătură cu potențialul zonei, valorile ei naturale și culturale

- (pre-tur) Materiale oferite anterior desfășurării programului (broșuri, foi informative, recomandări de lectură, website)
- Semnalizarea zonelor de interes
- Audio-vizuale (video, diapozitive, CD-uri)
- Materiale de specialitate (colecție de cărți, magazine și alte publicații de specialitate)
- Trasee marcate, trasee tematice, educative

Planul de interpretare este un plan la nivelul destinației care include un format unitar al interpretării în cadrul destinației. Astfel, sunt identificate principalele teme de interpretare, mijloacele aferente și locațiile specifice. Totodată, la nivelul destinației există un set de reguli asupra tuturor materialelor vizuale (broșuri, panouri de semnalizare sau interpretare și altele asemenea) care crează identitatea vizuală a zonei.

Precondiții pentru o destinație ecoturistică

0.1. Atractivitate

Criteriu

Destinația trebuie să cuprindă resurse naturale aflate sub un regim de protecție (rezervație a biosferei, parc național sau natural, sit Natura 2000, rezervații naturale sau orice altă categorie de arie naturală protejată), alături de care pot fi incluse și resurse turistice antropice.

Sub-criterii

1. Existența a cel puțin unei arii naturale protejate în interiorul destinației.
2. Existența unor resurse turistice antropice, care să crească atractivitatea destinației.

0.2. Accesibilitate

Criteriu

Destinația trebuie să fie accesibilă prin mijloace de transport public și privat.

Sub-criterii

1. Existența unui drum rutier cu indicatoare specifice destinației cel puțin până la unul din punctele de acces în destinație.

¹ Marketing responsabil este acea formă de marketing care trebuie să ducă la așteptări realiste din partea vizitatorilor. Marketingul pentru ecoturism oferă clienților informații complete și responsabile care conduc la creșterea respectului pentru mediul natural și cultural al zonelor vizitate și a gradului de satisfacție.

2. Existența unor mijloace de transport în comun² spre destinație și dacă este cazul în interiorul destinației.
3. Existența informației în legătură cu modalitățile de acces în zonă.

0.3. Nivel minim de servicii turistice

Criteriu

O zonă geografică se poate califica drept destinație ecoturistică dacă are un nivel minim de oferte de servicii turistice.

Sub-criterii

1. Existența unor structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare, a căror capacitate totală să fie de minimum 50 de locuri.
2. Existența unor structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare de mici dimensiuni (maximum 15 camere/spațiu de cazare).
3. Existența unor structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare care să implementeze un sistem de bune practici în ecoturism (de exemplu Eticheta ecologică europeană, sistemul Eco-Romania și altele asemenea.).
4. Existența unor programe turistice majoritar bazate pe natură.
5. Existența unor structuri de primire turistică cu funcțiuni de alimentație, care au oferte culinare bazate pe produse locale și în măsura posibilităților produsele pot fi obținute în sistemul agriculturii ecologice. Existența unor puncte gastronomice locale.
6. Existența unei rețele de trasee turistice, pedestre, cicloturistice pentru diverse categorii de vizitatori.
7. Existența unor servicii de salvare pentru turiști specifice destinației, organizate conform legislației în vigoare.

0.4. Nivel minim de servicii publice

Criteriu

Destinația ecoturistică trebuie să asigure un minim de servicii publice.

Sub-criterii

1. Existența unor servicii medicale la nivel de destinație.
2. Existența unei unități de învățământ la nivel de destinație.
3. Existența unei bănci sau a unui bancomat (ATM) la nivel de destinație.

Grupul de criterii - A

Demonstrarea unui management durabil

Introducere în grupa de criterii A

Acest grup de criterii se referă la gestionarea durabilă a unei destinații ecoturistice.

Se aplică la diverse aspecte ale sistemului de management al unei destinații ecoturistice și necesită punerea în aplicare a unui plan viabil pe termen lung și respectarea tuturor reglementărilor și a legislației naționale și locale relevante. Se acordă o atenție specială informării periodice a personalului³, cu privire la rolul pe care-l au în managementul destinației ecoturistice.

Acest grup de criterii subliniază importanța satisfacerii turiștilor și cuprinde măsuri specifice care să ducă la acțiuni corective de management pentru a asigura servicii de calitate. Se acordă o atenție specială marketingului responsabil.

Proiectarea construcțiilor și a infrastructurii joacă un rol central în gestionarea eficientă a resurselor la nivelul destinației. Criteriile specifică faptul că în interiorul destinației trebuie să se respecte zonarea locală, ariile naturale protejate și peisajul, iar în proiectarea construcțiilor și a infrastructurii trebuie să se utilizeze materiale și practici durabile (de exemplu folosirea materialelor tradiționale în arhitectura construcțiilor și a infrastructurii)

² Transportul în comun reprezentând transport de persoane pe cale rutieră, feroviară sau navală pentru accesul la elemente de patrimoniu, obiective turistice, realizat cu mijloace de transport specifice fiecărui domeniu, altele decât cele personale.

³ Prin personal se înțelege atât personalul administrativ din cadrul serviciilor publice care influențează turismul, cât și personalul din mediul de afaceri cu accent pe cei ce intră în contact direct cu clienții, inclusiv managerii serviciilor de turism

Grupul A de criterii include un criteriu specific pentru interpretare, asigurându-se că se furnizează informații și se interpretează corespunzător mediul natural și patrimoniul cultural.

A.1. Managementul destinației

Criteriu

Destinația aplică un management durabil pe termen scurt/mediu/lung, ce ia în considerare aspectele de mediu și aspectele socio-culturale (sănătate, siguranță și altele asemenea.).

Sub-criterii

1. Constituirea unui parteneriat între factorii interesați la nivelul destinației (administrația publică locală, administratorul ariei naturale protejate, sectorul de afaceri și altele asemenea) recunoscut drept coordonator al planurilor și programelor de dezvoltare a turismului în zonă.
2. Definirea clară din punct de vedere geografic și administrativ a destinației de către parteneriat.
3. Existența unui plan (strategii) de dezvoltare durabilă al destinației cu accent pe ecoturism agreeat(ă) de parteneriat (pentru componenta turism).
4. Existența unui administrator al ariei naturale protejate.
5. Existența unui plan de management al vizitatorilor (strategie de vizitare) la nivelul ariei naturale protejate, armonizat cu planul (strategia) de dezvoltare durabilă a destinației.
6. Existența unui plan de management pentru aria naturală protejată (sau în curs de elaborare/aprobare).
7. Existența unui regulament de vizitare al ariei naturale protejate (sau în curs de elaborare/aprobare).
8. Existența unui plan de acțiune pentru protejarea comunităților locale în cazul apariției unor riscuri naturale (incendii, inundații, cutremure și altele asemenea) și/sau antropice, în conformitate cu legislația în vigoare.

A.2. Conformități juridice

Criteriu

Legislația națională și cea internațională sunt respectate în cadrul destinației.

Sub-criterii

1. Reglementările pentru ariile naturale protejate și pentru conservarea naturii sunt respectate.
2. Operatorii economici care desfășoară activități turistice funcționează cu respectarea prevederilor legale.
3. Parteneriatul să fie reprezentat, respectiv implicat în mod activ în procedura de reglementare din punct de vedere al protecției mediului pentru planurile/programele/activitățile și proiectele care pot avea un impact asupra destinației, conform cu legislația în vigoare.

A.3. Formarea personalului

Criteriu

Parteneriatul constituit la nivelul destinației este responsabil cu informarea și instruirea periodică a personalului cu privire la rolul lui în managementul destinației pe problemele de mediu și socio- culturale.

Sub-criteriu

Personalul din instituțiile/organizațiile relevante beneficiază de o informare și/sau instruire periodică cu privire la practicile de dezvoltare durabilă a destinației și valorile naturale și socio-culturale ale zonei.

A.4. Satisfacția clientului

Criteriu

Satisfacția clientului este evaluată, iar când este cazul sunt întreprinse acțiuni corective.

Sub-criteriu

La nivelul destinației este implementat un sistem pentru colectarea și analizarea periodică a răspunsurilor primite de la vizitatori, iar când este cazul sunt întreprinse acțiuni corective.

A.5. Marketingul responsabil

Criteriu

Marketingul practicat pentru promovarea destinației este responsabil și crează așteptări realiste clientului cu privire la programele oferite.

Sub-criterii

1. Marketingul practicat pentru promovarea destinației este responsabil și corect și asigură informații practice (de exemplu: o hartă turistică a destinației, perioadele de vizitare, echipament necesar).
2. Realizarea unei imagini unitare a destinației și existența unui program comun de marketing.
3. Elementele definitorii ale destinației trebuie să cuprindă elemente de natură și, după caz, de cultură locală, cât și activități specifice ecoturismului.

A.6. Proiectarea și construcția de clădiri și infrastructură

A.6.1. Zonarea locală

Criteriu

La nivelul destinației este respectată legislația în vigoare cu privire la zonarea internă a ariilor naturale protejate, zonele construite protejate și protejarea monumentelor istorice, cu respectarea arhitecturii locale, a materialelor de construcție specifice zonei, precum și a modului de inserare în cadrul peisajului.

Sub-criterii

1. Proiectele de investiții care se realizează în destinație respectă zonarea funcțională reglementată în cadrul documentațiilor de urbanism aprobate și prevederile legale privind protejarea monumentelor istorice, cât și planul (strategia) de dezvoltare durabilă, după caz.
2. Proiectele de investiție din aria naturală protejată, care se realizează în destinație, respectă reglementările specifice din Planul de Management al ariei naturale protejate respective.

A.6.2. Proiectare și amplasare

Criteriu

Proiectele de investiții care se realizează în destinații respectă reglementările în vigoare privind proiectarea, amplasarea și executarea construcțiilor și evaluarea impactului asupra mediului și concluziile evaluării adecvate, după caz. Proiectele de investiție care se realizează în destinație nu împiedică accesul rezidenților/turiștilor la infrastructura publică de turism.

Sub-criterii

1. Realizarea unui regulament local de urbanism/documentații de urbanism prin care se vor detalia un set de reguli privind tipul de materiale, tehnici de construcție și aspectul general al clădirilor construite în conformitate cu patrimoniul natural și cultural, cu respectarea peisajului specific destinației.
2. Aspectul exterior al clădirilor respectă arhitectura tradițională, precum și modul de încadrare al volumului arhitectural în cadrul peisajului.
3. Asigurarea accesului vizitatorilor și rezidenților la infrastructura de interes public de turism (de exemplu potecile de utilitate turistică).

A.6.3 Construcții durabile

Criteriu

La nivelul destinației sunt utilizate principiile locale adecvate pentru construcțiile durabile.

Sub-criteriu

Existența unui sistem de informare la nivelul destinației cu privire la principiile și tehnicile de construcții bio-climatice și folosirea materialelor și tehnicilor de construcție tradiționale, producție de bio-energie, reducerea consumului de apă, energie, a colectării selective a deșeurilor și altele asemenea.

A.6.4 Accesul persoanelor cu nevoi speciale

Criteriu

Furnizarea la nivelul destinației a unor servicii turistice accesibile pentru persoanele cu nevoi speciale.

Sub-criteriu

La nivelul destinației să existe servicii turistice care să permită accesul persoanelor cu nevoi speciale (dizabilități locomotorii).

A.7. Interpretare

Criteriu

La nivelul destinației le sunt oferite turiștilor informații și este realizată interpretarea patrimoniului natural și cultural.

Sub-criterii

1. Existența unui plan de interpretare la nivelul destinației elaborat și implementat de către parteneriat.
2. Realizarea de trasee tematice, care să poată fi folosite de o categorie cât mai largă de vizitatori.
3. Interpretarea este oferită de către personal instruit și/sau autorizat conform legislației.
4. Sursele de informații, care sunt folosite în cadrul interpretării sunt credibile și garantează calitatea conținutului informațiilor privind patrimoniul natural și cultural.
5. Existența materialelor de informare și interpretare la nivelul destinației: panouri, tipărituri, website, în limba română și în cel puțin o limbă de circulație internațională.
6. Existența unor centre de vizitare și/sau a unor puncte de informare la nivelul destinației/ariei naturale protejate.

A.8. Conformarea activităților cu reglementările speciale din ariile naturale protejate

Criteriu

Activitățile turistice respectă prevederile legislației în vigoare referitoare la ariile naturale protejate, respectiv Planul de Management și reglementările care permit sau interzic anumite tipuri de activități de agrement în ariile naturale protejate.

Sub-criterii

Se cunoaște și se respectă regulamentul de vizitare al ariei naturale protejate de către operatorii economici care desfășoară activitate turistică și de către turiști.

Grupul de criterii - B

Maximizarea beneficiilor sociale și economice pentru comunitățile locale prin activitatea de turism și minimizarea efectelor negative generate de dezvoltarea destinației

Introducere în Grupa de criterii B

Grupul de criterii B se referă la un principiu fundamental al ecoturismului și anume maximizarea beneficiilor sociale și economice ale comunităților locale și minimizarea impactului negativ generat de dezvoltarea destinației. În practică, aceasta a fost o adevărată provocare pentru multe destinații turistice din Europa. Sunt propuse anumite criterii care au drept scop stimularea acțiunilor care să ducă la maximizarea beneficiilor comunității locale, care decurg din operațiunile de ecoturism și din aflulul de turiști în destinație. De exemplu, se recomandă sprijinirea inițiativelor pentru dezvoltarea socială și a infrastructurii, astfel încât să beneficieze atât comunitatea locală prin îmbunătățirea standardului de viață, cât și turiștii, care se vor bucura de un sejur confortabil, respectându-se în același timp măsurile impuse de planul de management și regulamentul ariei naturale protejate, măsuri ce au ca scop menținere valorilor naturale și culturale.

În ceea ce privește economia locală, sunt necesare câteva inițiative pentru a sprijini diversificarea economică și creșterea ocupării forței de muncă. Astfel de acțiuni ar putea include agajarea rezidenților în posturile de conducere, oferind, astfel, oportunități de locuri de muncă pentru tinerii bine calificați și șansa de a rămâne în comunitățile lor.

În afară de sprijinirea în mod direct a forței de muncă locale, trebuie să se ofere întreprinzătorilor locali posibilitatea de a-și vinde produsele tradiționale și/sau ecologice atestate/certificate, cu luarea în considerare a tradițiilor și meșteșugurilor subscrise arealului, conform legislației în vigoare.

De asemenea, criteriile acestui grup subliniază o altă necesitate - formarea la locul de muncă și dezvoltarea personală. Acest lucru se poate realiza prin învățare continuă și stimularea angajaților pentru a dobândi competențe noi.

B.1 Dezvoltarea comunității

Criteriu

Existența la nivelul destinației a unor inițiative de dezvoltare socială și comunitară.

Sub-criterii

1. În interiorul destinației există activități educative ce vizează conștientizarea în special a generației tinere pentru aprecierea naturii și a culturii locale
2. La nivelul destinației există acțiuni care încurajează participarea activă a comunităților locale în planificarea și luarea deciziilor cu privire la dezvoltarea turismului și conservarea naturii (de exemplu reprezentant al parteneriatului în consiliul local/consiliile locale și altele asemenea.).

B.2. Ocuparea forței de muncă locale

Criteriu

Localnicii lucrează în domeniul turismului, inclusiv pe posturi de conducere.

Sub-criterii

1. Forța de muncă angajată în activitățile turistice provine majoritar din cadrul destinației.
2. Majoritatea operatorilor economici care desfășoară activități turistice trebuie să aibă sediul social în cadrul destinației.

B.3. Economia locală

Criteriu

Suținerea economiei locale bazate pe activități tradiționale durabile și ecologice.

Sub-criterii

1. Există un program de susținere a producătorilor de bunuri și servicii locale tradiționale și/sau ecologice.
2. Există un program de susținere a produselor ecologice de pe plan local (include procesul de producție, avizarea lor și piața de desfacere).
3. Există inițiative de susținere a calității produselor și serviciilor locale tradiționale și/sau ecologice, de certificare a lor.

B.4. Utilizarea bunurilor și serviciilor locale în turism

Criteriu

La nivelul destinației se încurajează folosirea produselor locale în activități turistice (inclusiv gastronomie locală, meșteșuguri tradiționale, produse agricole și/sau din sistemul de agricultură ecologică și altele asemenea).

Sub-criterii

1. La nivelul destinației se promovează folosirea produselor realizate la nivelul destinației în activitățile turistice.
2. Destinația promovează producătorii și furnizorii de produse/servicii locale prin instrumentele sale de marketing sau cele ale turoperatorilor cu care colaborează (pagină web, broșură, ghid).

B.5. Servicii de bază

Criteriu

Dezvoltarea turistică nu pune în pericol furnizarea de servicii de bază comunităților locale, precum alimentarea cu apă, energie sau salubritate.

Sub-criterii

1. Activitatea turistică (în special în sezonul de vârf) nu provoacă probleme în alimentarea cu apă și energie electrică pentru comunitatea locală.
2. Activitatea turistică (în special în sezonul de vârf) nu provoacă probleme în colectarea deșeurilor și apelor uzate menajere la nivelul destinației.
3. La nivelul destinației, activitatea turistică nu pune în pericol siguranța personală a rezidenților și a vizitatorilor.

Grupul de criterii - C

Maximizarea beneficiilor pentru patrimoniul cultural și minimizarea efectelor negative

Introducere în grupa de criterii C

Grupul de criterii C se referă la patrimoniul cultural prezent într-o anumită destinație, referindu-se la acțiuni/măsuri care au ca scop maximizarea efectelor pozitive ale ecoturismului și minimizarea celor negative. Acest lucru este foarte important, deoarece patrimoniul cultural și natural sunt ingredientele principale ale produsului ecoturistic. Patrimoniul cultural

constituie un ansamblu de resurse moștenite din trecut, pe care oamenii le identifică, independent de proprietarul lor, ca o reflexie și expresie a valorilor, credințelor, cunoștințelor și tradițiilor lor în continuă evoluție. Acesta include toate aspectele mediului înconjurător ce rezultă din interacțiunea între oameni și locuri de-a lungul timpului. (Convenția Cadru privind valoarea patrimoniului cultural pentru societate, Faro, 2005). Sunt avute în vedere aspecte materiale și imateriale, cum ar fi monumentele istorice (monumente, ansambluri și situri arheologice, de arhitectură, monumente de for public, monumente memoriale-funerare), muzee și colecții publice, manifestări și meșteșuguri tradiționale și altele asemenea.

C.1. Valorificarea patrimoniului cultural

Criteriu

Oferirea unei experiențe culturale bogate la nivelul destinației. La nivelul destinației caracteristicile patrimoniului cultural material și imaterial sunt promovate în cadrul produsului turistic, respectându-se în același timp drepturile de proprietate intelectuală ale comunității locale.

Sub-criterii

1. La nivelul destinației există personal instruit pentru realizarea unor excursii/vizite ale monumentelor istorice, definite conform Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, Republicată, cu modificările și completările ulterioare.
2. La nivelul destinației există un sistem de informare a turiștilor, despre restricțiile specifice monumentelor istorice sau alte reglementări și este realizată monitorizarea comportamentului acestora.
3. Elementele ale culturii locale sunt incluse în produsul turistic.
4. La nivelul destinației se promovează gastronomia locală tradițională.

C.2. Protejarea patrimoniului cultural

Criteriu

La nivelul destinației există o protecție adecvată a siturilor istorice și arheologice, dar și a celorlalte elemente de patrimoniu cultural identificate și nu se împiedică accesul rezidenților la acestea.

Sub-criterii

1. La nivelul destinației există măsuri active de protecție a monumentelor istorice, dar și a celorlalte elemente de patrimoniu cultural identificate.
2. La nivelul destinației rezidenții sunt încurajați să viziteze monumentele istorice existente pe plan local.

C.3. Stimularea tradițiilor și obiceiurilor rezidenților

Criteriu

La nivelul destinației există acțiuni de încurajare a tradițiilor și obiceiurilor rezidenților.

Sub-criterii

1. La nivelul destinației există măsuri de susținere a evenimentelor/festivalurilor tradiționale.
2. La nivelul destinației există măsuri de sprijinire a tradițiilor și obiceiurilor locale (de exemplu activități educative ce vizează învățarea de meserii tradiționale).
3. Rezidenții sunt încurajați să împărtășească vizitatorilor moștenirea culturală.

C.4. Respectarea valorilor și tradițiilor comunităților locale

Criteriu

S-a dezvoltat un cod de comportament pentru activitățile derulate în comunitățile locale, cu acordul și în colaborare cu acestea.

Sub-criterii

1. La nivelul destinației s-a dezvoltat un cod de comportament pentru vizitatori și se monitorizează activitatea și comportamentul acestora în cadrul activităților derulate în comunitățile locale și în zonele sensibile cultural, arheologic, istoric și altele asemenea.
2. La nivelul destinației se face o monitorizare a impactului fluxurilor de vizitatori în anumite zone (zone cu flux mare de vizitatori în anumite perioade), iar pe baza monitorizării se iau măsuri de management al acestora

Grupul de criterii - D

Maximizarea beneficiilor pentru mediu și minimizarea efectelor negative

Introducere în grupul de criterii D

Grupul de criterii D se referă la maximizarea beneficiilor și reducerea la minimum a impactului negativ al activităților de turism asupra mediului.

Activitățile de ecoturism se desfășoară în arii naturale protejate și, astfel, protejarea mediului natural este foarte importantă. Punerea în aplicare a unui plan de achiziții verzi care favorizează produsele ecologice (materiale de construcții, produse alimentare, consumabile), va contribui la protecția naturii și utilizarea rațională a resurselor naturale. De asemenea, eficientizarea consumului de energie, apă și realizarea de investiții în energii regenerabile, pot aduce avantaje economice operatorilor din turism și pot crește competitivitatea destinației.

Implementarea unui plan de gestionare a deșeurilor monitorizează reducerea și tratarea adecvată a apelor uzate, deșeurilor solide, substanțelor nocive (precum a produselor de curățare, a pesticidelor și a altor poluanți), în scopul de a conserva fauna și flora și de a păstra solul, aerul și apa curate.

Pentru a proteja fauna sălbatică, interacțiunea dintre turiști și zonele de sălbăcie trebuie să se desfășoare într-un mod reglementat și responsabil. Fauna sălbatică captivă este permisă numai în cadrul unor centre de reabilitare sau parcuri zoo, în conformitate cu legislația existentă. Fauna sălbatică protejată este tratată cu respect, iar produsele sau elementele decorative care sunt făcute din materii prime provenite din speciile de faună sălbatică strict protejate nu sunt recomandate. În amenajarea spațiilor exterioare din proximitatea facilităților turistice, se recomandă folosirea speciilor de floră locală.

D.1.1. Politica de achiziții ecologice

Criteriu

La nivelul destinației se adoptă o politică de achiziții ecologice, atât pentru serviciile publice, cât și pentru serviciile private.

Sub-criteriu

Destinația adoptă o politică de achiziții ecologice în sensul în care se acordă prioritate produselor re folosibile, returnabile și reciclabile.

D.1.2. Consumul de energie

Criteriu

La nivelul destinației se adoptă măsuri pentru reducerea și eficientizarea consumului de energie și de încurajare a utilizării energiei din surse regenerabile.

Sub-criteriu

La nivelul destinației se adoptă o politică de reducere și eficientizare a consumului de energie electrică (în sectorul public și privat).

D.1.3. Consumul de apă

Criteriu

La nivelul destinației se adoptă măsuri pentru reducerea și eficientizarea consumului de apă.

Sub-criterii

1. La nivelul destinației se adoptă măsuri de reducere și eficientizare a consumului de apă (în sectorul public și privat).
2. La nivelul destinației se face o monitorizare cantitativă a resurselor de apă potabilă, corelate cu consumul local.
3. La nivelul destinației consumul de apă este echilibrat, fără a avea un impact negativ semnificativ asupra resurselor de apă pentru comunitățile locale și ecosistemele naturale.

D.2.1. Gazele cu efect de seră

Criteriu

Sunt implementate proceduri pentru reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră din transport.

Sub-criteriu

La nivelul destinației se promovează folosirea mijloacelor alternative de transport.

D.2.2. Apele uzate menajere

Criteriu

La nivelul destinației există infrastructură de colectare și tratare a apelor uzate menajere.

Sub-criteriu

Instituțiile publice și facilitățile turistice sunt conectate la rețeaua locală de canalizare cu tratare a apelor uzate menajere sau dispun de propriile lor instalații de colectare/tratare a apelor uzate.

D.2.3. Planul de gestionare a deșeurilor

Criteriu

Existența la nivelul destinației a unui sistem și a unui plan de gestionare a deșeurilor (cu excepția deșeurilor periculoase), cu obiective cantitative privind reducerea deșeurilor ce nu pot fi reutilizate sau reciclate.

Sub-criterii

1. Existența unui sistem de colectare a deșeurilor la nivel de destinație.
2. La nivelul destinației se pune în aplicare un program de reducere a deșeurilor.
3. La nivelul destinației se colectează și monitorizează datele privind volumul de deșeuri produse.
4. Se adoptă un program de gestionare a deșeurilor:
 - organice - pentru obținerea compostului la nivel individual sau la nivelul zonei;
 - reciclabile - pentru refolosirea lor;
 - ne-reciclabile - de colectare și transportare în locurile de depozitare.

D.2.4. Substanțe periculoase

Criteriu

Utilizarea de substanțe periculoase, inclusiv pesticide, vopsele, dezinfectanți, materiale de curățare, este redusă sau înlocuite atunci când sunt disponibile produse prietenoase cu mediul.

Sub-criterii

1. La nivelul destinației se pune în aplicare un program de reducere a utilizării substanțelor chimice, în special în domeniul agriculturii (utilizarea pesticidelor și fertilizanților chimici).
2. La nivelul destinației se pune în aplicare un program de utilizare a produselor de curățare ecologice (în sectorul public și privat).

D.2.5. Alte surse de poluare

Criteriu

La nivelul destinației se pun în aplicare practici pentru managementul zgomotului, managementul calității aerului și a solului, precum și pentru lumină, eroziune, în sensul îmbunătățirii calității mediului.

Sub-criterii

1. La nivelul destinației se pune în aplicare, ca parte a planului de dezvoltare durabilă, un program de management de reducere a emisiilor de poluanți în atmosferă, a zgomotului, a emisiilor luminoase și a contaminării solului.
2. Punerea în aplicare a unei politici de reducere a iluminării artificiale excesive.

D.3.1. Specii sălbatice

Criteriu

Speciile de floră și faună sunt recoltate din natură doar dacă nu afectează populațiile acestora și dacă activitățile de recoltare sunt reglementate, asigurându-se o utilizare durabilă în baza planului de management al ariei protejate și prin alte reglementări la nivel de destinație.

Sub-criteriu

La nivelul destinației există măsuri concrete de împiedicare a recoltării de specii de floră și faună strict protejate conform reglementărilor locale, naționale și internaționale, de monitorizare a speciilor protejate și se iau măsuri împotriva activităților ilegale conform legislației.

D.3.2. Specii de animale sălbatice în captivitate

Criteriu

Pe raza destinației nu sunt ținute în captivitate specii de animale sălbatice, cu excepția activităților reglementate în mod corespunzător pentru scopuri educative.

Sub-criterii

1. Parcurile zoo funcționează în conformitate cu legislația națională și cea europeană și dețin doar specii autohtone.
2. La nivelul destinației nu există ferme și țarcuri de vânătoare.

D.3.3. Design peisagistic

Criteriu

La nivelul destinației există o planificare și preocupări pentru menținerea elementelor valoroase de peisaj.

Sub-criterii

1. La nivelul destinației s-au identificat elementele unice și caracteristice de peisaj și amenințările la adresa acestora, iar proprietarii/administratorii de terenuri sunt informați și încurajați să prevină/oprească activități care pot avea ca efect modificarea peisajului.
2. La nivelul destinației se folosesc specii locale pentru amenajarea teritoriului și se iau măsuri pentru a evita introducerea de specii exotice sau invazive.

D.3.4. Conservarea biodiversității

Criteriu

La nivelul destinației există o politică de susținere a conservării biodiversității, inclusiv de sprijinire a ariilor naturale protejate și a zonelor cu biodiversitate ridicată din exteriorul acestora.

Sub-criterii

1. Ariile naturale protejate sunt evidențiate în planurile de dezvoltare și de urbanism la nivelul destinației.
2. Sectorul public sprijină implementarea măsurilor de conservare a naturii în special în ariile naturale protejate.
3. Sectorul privat din turism contribuie direct la susținerea măsurilor de conservare a naturii prin sprijin financiar sau în natură.
4. Activitățile de conservare sunt comunicate personalului (din sectorul public și privat), vizitatorilor și comunității locale.

D.3.5. Gestionarea speciilor de animale sălbatice pentru conservare și ecoturism

Criteriu

Interacțiunile cu animalele sălbatice nu trebuie să producă efecte negative asupra viabilității populațiilor în mediul sălbatic, iar orice perturbare a ecosistemelor naturale este minimizată (și există o contribuție compensatorie în cadrul managementului, de conservare a naturii).

Sub-criterii

1. La nivelul destinației există un sistem de gestionare sustenabilă a fondului cinegetic/fondurilor cinegetice.
2. Existența la nivelul destinației a unui cod de comportament pentru activitățile turistice ce pot influența sau interacționează cu animalele sălbatice.

Indicatori de evaluare pentru destinațiile ecoturistice

(Anexa nr. 12 la Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului - context, viziune și obiective - 2019 - 2029, aprobată prin H.G. 358/2019, cu modificările ulterioare)

Criteriu	Indicator	Valoare punctaj		Valoare minimă acceptată
		2 puncte	1 punct	
0. Precondiții				
0.1. Atractivitate				
0.1.1. Existența a cel puțin unei arii naturale protejate în interiorul destinației.	Ariile naturale protejate din cadrul destinației	Există cel puțin o arie naturală protejată desemnată în cadrul destinației		2
0.1.2. Existența unor resurse turistice antropice, care să crească atractivitatea destinației.	Lista resurselor turistice antropice din destinație.	Resursele turistice antropice ale zonei sunt identificate și sunt deja promovate în circuite turistice. Există cel puțin un monument istoric categoria A.	Resursele turistice antropice ale zonei sunt identificate și sunt deja promovate în circuite turistice. Există cel puțin un monument istoric categoria B sau declarat la nivel local.	1
0.2. Accesibilitate				
0.2.1. Existența unui drum rutier cu indicatoare specifice destinației cel puțin până la unul din punctele de acces în destinație.	Drumuri rutiere cu indicatoare specifice destinației	Există cel puțin un drum de acces modernizat și semnalizat cu indicatoare specifice destinației.	Există cel puțin un drum rutier de acces în destinație semnalizat cu indicatoare specifice.	1
0.2.2. Existența unor mijloace de transport în comun spre destinație și dacă este cazul în interiorul destinației.	Mijloace de transport în comun spre destinație și în interiorul destinației (pentru destinații cu mai mult de două localități).	Transportul public asigură facilități speciale diverselor tipuri de turiști: persoane cu nevoi speciale, cicloturiști, persoane cu bagaj voluminos (ex. rucsac) etc.	Există o formă de transport public.	1
0.2.3. Existența informației în legătură cu modalitățile de acces în zonă.	Informația în legătură cu modalitățile de acces	Informația în legătură cu modalitățile de acces este publică pe internet și în alte materiale de promovare.	Informația este disponibilă pe internet sau în alte materiale doar parțial, dar există un plan de completare a informației cu termen clar	1
0.3. Nivel minim de servicii turistice				
0.3.1. Existența unor structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare, a căror	Numărul de locuri de cazare în structuri de primire clasificate	Minimum 50 de locuri		2

Criteriu	Indicator	Valoare punctaj		Valoare minimă acceptată
		2 puncte	1 punct	
capacitate totală să fie de minimum 50 de locuri.				
0.3.2. Existența unor structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare de mici dimensiuni (maximum 15 camere/spațiu de cazare).	Raportul între structurile clasificate de mici dimensiuni și numărul total de structuri de cazare	Minimum 75% din structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare sunt de mici dimensiuni	Minimum 50% din structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare sunt de mici dimensiuni	1
0.3.3. Existența unor structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare care să implementeze un sistem de bune practici în ecoturism (de exemplu Eticheta ecologică europeană, sistemul Eco-Romania etc.).	Structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare care implementează un sistem de bune practici în ecoturism Sau, dacă este cazul, planul pentru dezvoltarea/extinderea unei astfel de rețele.	Există structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare care implementează un sistem de bune practici în ecoturism.	Există un plan sub formă de document scris, care să includă: a. angajamentul privind implementarea criteriului; b. planificarea implementării planului pe 3 ani; c. identificarea opțiunilor de sisteme de bune practici ce sunt promovate la nivelul destinației; d. modalitățile de comunicare a lor către pensiuni.	1
0.3.4. Existența unor programe turistice majoritar bazate pe natură.	Raportul dintre programele turistice bazate pe natură și totalul programelor turistice.	Minimum 75% din totalul programelor turistice din cadrul destinației.	Minimum 50% din totalul programelor turistice din cadrul destinației.	1
0.3.5. Existența unor structuri de primire turistică cu funcțiuni de alimentație, care au oferte culinare bazate pe produse locale și în măsura posibilităților produsele pot fi obținute în sistemul agriculturii ecologice. Existența unor puncte gastronomice locale	Structurile de primire turistică cu funcțiuni de alimentație; Punctele gastronomice locale.	Există structuri de primire turistică cu funcțiuni de alimentație care au oferte culinare bazate pe produse locale și, în măsura posibilităților, produsele pot fi obținute în sistemul agriculturii ecologice/Există puncte gastronomice locale în cadrul destinației.		2
0.3.6. Existența unei rețele de trasee turistice, pedestre, cicloturistice pentru diverse categorii de vizitatori.	Traseele turistice, pedestre, cicloturistice omologate, conform legislației în vigoare/ neomologate pentru diverse categorii de vizitatori.	Existența unei rețele de trasee turistice, pedestre, cicloturistice omologate.	Existența unei rețele de trasee neomologate/în curs de omologare (documentații depuse la autoritatea publică centrală cu atribuții în domeniul turismului/dezvoltării durabile)	1
0.3.7. Existența unor servicii de salvare pentru turiști specifice destinației, organizate conform legislației în vigoare.	Serviciile de salvare pentru turiști specifice destinației	Existența unui serviciu funcțional de salvare pentru turiști specific destinației, la nivelul destinației ecoturistice.	Existența unui protocol de intervenție pentru salvarea turiștilor conform legislației în vigoare și/sau a unui plan de înființare a unui serviciu de salvare. (în cazul zonelor montane, existența unui serviciu Salvamont, cel puțin la nivel județean).	1

Criteriu	Indicator	Valoare punctaj		Valoare minimă acceptată
		2 puncte	1 punct	
0.4. Nivel minim de servicii publice				
0.4.1. Existența unor servicii medicale la nivel de destinație.	Servicii medicale	Existența a cel puțin unei policlinici medicale la nivel de destinație.	Existența a cel puțin unui cabinet de medic de familie la nivel de destinație.	1
0.4.2. Existența unei unități de învățământ la nivel de destinație.	Unitate de învățământ	Existența a cel puțin unei unități de învățământ liceal	Existența a cel puțin unei unități de învățământ gimnazial	1
0.4.3. Existența unei bănci sau a unui bancomat (ATM) la nivel de destinație.	Bancă/Bancomat	Existența a cel puțin unei bănci/unui bancomat	Existența a cel puțin unei bănci/ unui bancomat la o distanță de 20 km de limita destinației	1
A. Demonstrarea unui management durabil				
A.1. Managementul destinației				
A.1.1. Constituirea unui parteneriat între factorii interesați la nivelul destinației (administrația publică locală, administratorul ariei naturale protejate, sectorul de afaceri etc) recunoscut drept coordonator al planurilor și programelor de dezvoltare a turismului în zonă.	Parteneriat funcțional între factorii interesați la nivelul destinației .	Există un parteneriat funcțional cu o structură de funcționare și reprezentare și un plan de acțiuni în curs de implementare.	Există un parteneriat cu o structură de funcționare și reprezentare și un proiect de plan de acțiune.	1
A.1.2. Definirea clară din punct de vedere geografic și administrativ a destinației de către parteneriat.	Destinația este definită geografic și administrativ	Destinația este conturată pe hartă și recunoscută de parteneriat la nivel de unități administrativ-teritoriale și limite arii protejate		2
A.1.3. Existența unui plan (strategii) de dezvoltare durabilă a destinației cu accent pe ecoturism agreeat(ă) de parteneriat (pentru componenta turism).	Planul (strategia) de dezvoltare durabilă a destinației cu accent pe ecoturism oficializat(ă) de parteneriat.	Existența planului (strategiei) de dezvoltare durabilă a destinației în curs de implementare.	Prioritățile de dezvoltare a ecoturismului au fost identificate și parteneriatul și-a luat angajamentul pentru realizarea unui plan de dezvoltare durabilă și de implementare a lui.	1
A.1.4. Existența unui administrator al ariei naturale protejate.	Administrator al ariei naturale protejate	Existența unui administrator		2
A.1.5. Existența unui plan de management al vizitatorilor (strategie de vizitare) la nivelul ariei naturale protejate, armonizat cu planul (strategia) de dezvoltare durabilă a destinației.	Planul de management al vizitatorilor la nivelul ariei naturale protejate	Existența planului de management al vizitatorilor la nivelul ariei naturale protejate și integrarea lui în cadrul planului (strategiei) de dezvoltare durabilă a destinației.	Existența unui angajament din partea administratorului/ custodelui ariei naturale protejate pentru elaborarea planului de management al vizitatorilor	1
A.1.6. Existența unui plan de management pentru aria naturală protejată (sau în curs de elaborare/aprobare).	Planul de management al ariei naturale protejate	Existența planului de management al ariei naturale protejate.	Planul de management al ariei naturale protejate este în curs de elaborare/aprobare.	1
A.1.7. Existența unui regulament de vizitare al ariei naturale protejate (sau în curs de elaborare/aprobare).	Regulamentul de vizitare	Existența regulamentului de vizitare al ariei protejate.	Regulamentul de vizitare al ariei protejate este în curs de elaborare/aprobare.	1

Criteriu	Indicator	Valoare punctaj		Valoare minimă acceptată
		2 puncte	1 punct	
A.1.8. Existența unui plan de acțiune pentru protejarea comunităților locale în cazul apariției unor riscuri naturale (incendii, inundații, cutremure etc) și/sau antropice, în conformitate cu legislația în vigoare.	Planul de de acțiune pentru protejarea comunităților locale în cazul apariției unor riscuri naturale și/sau antropice.	Existența planului de acțiune pentru protejarea comunităților locale în cazul apariției unor riscuri naturale și/sau antropice	Planul de acțiune pentru protejarea comunităților locale în cazul apariției unor riscuri naturale și/sau antropice este în curs de elaborare.	1
A.2. Conformități juridice				
A.2.1. Reglementările pentru ariile naturale protejate și pentru conservarea naturii sunt respectate.	Respectarea reglementărilor pentru ariile naturale protejate și pentru conservarea naturii la nivelul destinației.	Nu sunt semnalate acțiuni/proiecte în curs de implementare în aria protejată și pe întreg teritoriul destinației care nu corespund reglementărilor în vigoare pentru conservarea naturii.	Sunt semnalate abateri dar există măsuri concrete pentru diminuarea lor.	1
A.2.2. Operatorii economici care desfășoară activități turistice funcționează cu respectarea prevederilor legale.	Respectarea reglementărilor legale	Toți operatorii economici în turism funcționează conform legislației în vigoare	Toți operatorii economici în turism promovați prin instrumentele folosite de destinație sunt autorizați sau în curs de autorizare. Parteneriatul depune eforturi ca toți operatorii din turism să intre în legalitate.	1
A.2.3. Parteneriatul să fie reprezentat, respectiv implicat în mod activ în procedura de reglementare din punct de vedere al protecției mediului pentru planurile/programele/ activitățile și proiectele, care pot avea un impact asupra destinației, conform cu legislația în vigoare.	Parteneriat consultat în cadrul procedurii de reglementare din punct de vedere al protecției mediului pentru planurile/programele/ activitățile și proiectele, care pot avea un impact asupra destinației, conform cu legislația în vigoare	Reprezentanții autorității competente pentru protecția mediului (APM/ARPM/ANPM/MMAP) cunosc de existența destinației de ecoturism Parteneriatul este reprezentat la toate dezbaterile publice relevante	Reprezentanții autorității competente pentru protecția mediului (APM/ARPM/ANPM/MMAP) cunosc de existența destinației de ecoturism. Parteneriatul este reprezentat cel puțin la o parte din dezbaterile publice relevante	1
A.3. Formarea personalului				
Personalul din instituțiile/ organizațiile relevante beneficiază de o informare și /sau instruire periodică cu privire la practicile de dezvoltare durabilă a destinației și valorile naturale și socio-culturale ale zonei.	Programul de informare și/sau instruire periodică a personalului din aparatul administrativ și a personalului din sfera serviciilor de turism.	Existența unui program periodic de informare și a unui de instruire pentru personalul din aparatul administrativ și a personalului din sfera serviciilor de turism.	Existența unui program periodic de informare pentru personalul din aparatul administrativ și a personalului din sfera serviciilor de turism.	1
A.4. Satisfacția clientului				
La nivelul destinației este implementat un sistem pentru colectarea și analizarea periodică a răspunsurilor primite de la vizitatori, iar când este cazul sunt întreprinse acțiuni corective.	Sistemul de colectare și analiză periodică a răspunsurilor primite de la vizitatori	1. Existența sistemului de colectare de informații; 2. Existența unei analize a răspunsurilor primite de la vizitatori.	Existența sistemului de colectare de informații și angajamentul din partea parteneriatului pentru analizarea datelor.	1

Criteriu	Indicator	Valoare punctaj		Valoare minimă acceptată
		2 puncte	1 punct	
A.5. Marketingul responsabil				
A.5.1. Marketingul practicat pentru promovarea destinației este responsabil și corect și asigură informații practice (de exemplu: o hartă turistică a destinației, perioadele de vizitare, echipament necesar).	Materialele de promovare realizate la nivelul destinației oferă informații practice destinate vizitatorilor, iar conținutul informațional este corect în comparație cu oferta reală de ecoturism a destinației.	1. Nu există discordanțe între oferta reală și promovarea destinației. 2. Există informații practice în materialele de promovare. 3. Există o hartă turistică a destinației.	1. Nu există discordanțe între oferta reală și promovarea destinației. 2. Există informații practice în materialele de promovare.	1
A.5.2. Realizarea unei imagini unitare a destinației și existența unui program comun de marketing.	Imagine unitară de marketing la nivelul destinației	1. Există o listă agreată de parteneriat cu tipurile de imagini folosite, iar ele sunt utilizate de către parteneriat și de către agenții economici; 2. Există o siglă a destinației care este folosită de parteneriat și de agenții economici.	Există un acord din partea parteneriatului cu privire la tipurile de imagini ce vor fi folosite pentru promovarea destinației.	1
A.5.3. Elementele definitorii ale destinației trebuie să cuprindă elemente de natură și, după caz, de cultură locală, cât și activități specifice ecoturismului.	Natura și componenta culturală ocupă rolul central în imaginea destinației și sunt promovate activitățile ecoturistice (activități nemotorizate).	Natura și elementele de cultură locală sunt folosite cu predilecție în imaginea destinației și sunt prezentate activități ecoturistice.	Natura și elementele de cultură locală sunt folosite cu predilecție în imaginea destinației	1
A.6. Proiectarea și construcția de clădiri și infrastructură				
A.6.1 Zonarea locală				
A.6.1.1. Proiectele de investiții care se realizează în destinație respectă zonarea funcțională reglementată în cadrul documentațiilor de urbanism aprobate și prevederile legale privind protejarea monumentelor istorice, cât și planul (strategia) de dezvoltare durabilă, după caz.	Respectarea reglementărilor de urbanism și de protejarea monumentelor istorice.	Nu există proiecte de investiții care să fie în contradicție cu reglementările de urbanism și protejarea monumentelor istorice și care să fie în contradicție cu planul (strategia) de dezvoltare durabilă la nivelul destinației.	Sunt semnalate abateri dar există măsuri concrete pentru diminuarea lor	1
A.6.1.2. Proiectele de investiții din aria naturală protejată, care se realizează în destinație, respectă reglementările specifice din Planul de management al ariei naturale protejate respective.	Respectarea reglementărilor din Planul de management al ariei naturale protejate.	Nu există proiecte de investiții care să fie în contradicție cu reglementările din Planul de management		2

Criteriu	Indicator	Valoare punctaj		Valoare minimă acceptată
		2 puncte	1 punct	
A.6.2. Proiectare și amplasare				
A.6.2.1. Realizarea unui regulament local de urbanism/documentații de urbanism prin care se vor detalia un set de reguli privind tipul de materiale, tehnici de construcție și aspectul general al clădirilor construite în conformitate cu patrimoniul natural și cultural local, cu respectarea peisajului specific destinației.	Regulamentul local de urbanism/regulamentele locale de urbanism sau alte documentații de urbanism prin sunt detaliate astfel de reguli, asumate de UAT-urile din destinație.	Existența regulamentului local de urbanism/documentațiilor de urbanism și a unui regulament ilustrat de construire	Regulamentul local de urbanism/documentațiile de urbanism și regulamentul ilustrat de construire sunt în proces de elaborare	1
A.6.2.2. Aspectul exterior al clădirilor respectă arhitectura tradițională, precum și modul de încadrare al volumului arhitectural în cadrul peisajului.	Aspectul exterior al majorității clădirilor nu este în contradicție evidentă cu arhitectura locală tradițională.	Majoritatea clădirilor respectă arhitectura tradițională și se încadrează în peisaj	Există arhitectura tradițională în zonă	1
A.6.2.3. Asigurarea accesului vizitatorilor și rezidenților la infrastructura de interes public de turism (de exemplu potecile de utilitate turistică).	Accesul vizitatorilor și rezidenților la infrastructura de interes public de turism nu este îngreunat	Nu sunt semnalate cazuri în care accesul vizitatorilor sau rezidenților este îngreunat	Există cazuri izolate de îngreunare/restrângere a accesului la infrastructura de interes public de turism, dar sunt luate măsuri pentru oferirea de alternative	1
A.6.3 Construcții durabile				
Existența unui sistem de informare la nivelul destinației cu privire la principiile și tehnicile de construcții bio-climatice și folosirea materialelor și tehnicilor de construcție tradiționale, producție de bio-energie, reducerea consumului de apă, energie, a colectării selective a deșeurilor etc.	Sistemul de informare la nivelul destinației oferă informații despre principiile și tehnicile de construcții bio-climatice și folosirea materialelor și tehnicilor de construcție tradiționale, producție de bio-energie, reducerea consumului de apă, energie, a colectării selective a deșeurilor etc.	Persoanele din aparatul administrativ și din sectorul privat au primit informații despre principiile și tehnicile de construcții bio-climatice și folosirea materialelor și tehnicilor de construcție tradiționale, producție de bio-energie, reducerea consumului de apă, energie, a colectării selective a deșeurilor	Persoanele din aparatul administrativ și din sectorul privat au primit informații despre reducerea consumului de apă, energie, a colectării selective a deșeurilor	1
A.6.4 Accesul persoanelor cu nevoi speciale				
La nivelul destinației să existe servicii turistice, care să permită accesul persoanelor cu nevoi speciale (dizabilități locomotorii).	Serviciile și programele turistice pentru persoanele cu nevoi speciale.	Există o gamă variată de servicii și programe turistice accesibile persoanelor cu nevoi speciale	Există cel puțin un tip de program turistic disponibil persoanelor cu nevoi speciale (locomotorii).	1
A.7. Interpretare				
A.7.1. Existența unui plan de interpretare la nivelul destinației elaborat și implementat de către parteneriat.	Planul de interpretare elaborat și în curs de implementare	Existența unui plan de interpretare la nivelul destinației și în curs de implementare	Parteneriatul a elaborat un plan de interpretare și este în punctul de a începe să fie implementat	1

Criteriu	Indicator	Valoare punctaj		Valoare minimă acceptată
		2 puncte	1 punct	
A.7.2. Realizarea de trasee tematice, care să poată fi folosite de o categorie cât mai largă de vizitatori.	Traseele tematice deschise către o categorie largă de utilizatori.	Existența a cel puțin unui traseu tematic la nivelul destinației care să ofere acces adulților, copiilor și persoanelor cu nevoi speciale.	Nu este încă finalizat un traseu tematic la nivelul destinației, dar este în curs de amenajare.	1
A.7.3. Interpretarea este oferită de către personal instruit și sau autorizat conform legislației.	Personalul instruit (ex. rangerii, biologul ariei naturale protejate) și/sau autorizat (ex. ghizi locali) pentru realizarea programelor cu vizitatorii	Există ghizi locali, iar personalul ariei naturale protejate este disponibil să conducă grupuri de vizitatori, fiind capabili să comunice în cel puțin o limbă de circulație internațională pe teme și activitățile specifice destinației.	Există disponibilitate și capacitate din partea personalului ariei protejate/custode să conducă grupuri de vizitatori și să comunice într-o limbă de circulație internațională.	1
A.7.4. Sursele de informații, care sunt folosite în cadrul interpretării sunt credibile și garantează calitatea conținutului informațiilor privind patrimoniul natural și cultural.	Surse credibile de informații.	Există o bază de informații din surse credibile (ex. studii, planuri de management, publicații etc.) care să fie disponibilă ghizilor locali, parteneriatului sau altor actori locali pentru utilizare în procesul de interpretare și promovare.	S-au identificat principalele surse de informații în materialele folosite la promovarea destinației și în procesul de comunicare cu vizitatorii.	1
A.7.5. Existența materialelor de informare și interpretare la nivelul destinației: panouri, tipărituri, website, în limba română și în cel puțin o limbă de circulație internațională.	Materialele de informare și interpretare în limba română și în cel puțin o limbă de circulație internațională.	Există pagină web, materiale tipărite, panouri în limba română și o limbă de circulație internațională	Există un set minim de informații la nivelul destinației, în cel puțin una din formele menționate, disponibil în română și într-o limbă de circulație internațională (acces, programe, servicii)	1
A.7.6. Existența unor centre de vizitare și/sau a unor puncte de informare la nivelul destinației / ariei naturale protejate.	Centrele de vizitare și/sau punctele de informare la nivelul destinației/ariei naturale protejate.	Există cel puțin un centru de vizitare al destinației / ariei naturale protejate și un centru de informare turistică care funcționează la nivelul destinației	Există cel puțin un centru de informare turistică care funcționează la nivelul destinației	1
A8. Conformarea activităților cu reglementările speciale din ariile naturale protejate				
Se cunoaște și se respectă regulamentul de vizitare al ariei naturale protejate de către operatorii economici care desfășoară activitate turistică și de către turiști.	Regulamentul de vizitare al ariei naturale protejate este cunoscut de către operatorii economici care desfășoară activitate turistică și către turiști și este respectat.	1. Regulamentul este disponibil și vizibil la nivelul destinației și la nivelul operatorilor economici care desfășoară activitate turistică. 2. Nu sunt semnalate abateri majore iar cele existente sunt sancționate.	Regulamentul este disponibil și vizibil la nivelul destinației și la nivelul operatorilor economici care desfășoară activitate turistică.	1

Criteriu	Indicator	Valoare punctaj		Valoare minimă acceptată
		2 puncte	1 punct	
B. Maximizarea beneficiilor sociale și economice pentru comunitățile locale și minimizarea efectelor negative				
B.1 Dezvoltarea comunității				
B.1.1. În interiorul destinației există activități educative ce vizează conștientizarea în special a generației tinere pentru aprecierea naturii și a culturii locale	Activitățile/proiectele educative ce vizează conștientizarea cu privire la aprecierea naturii și a culturii locale	Există un program educativ implementat, ce vizează conștientizarea cu privire la aprecierea naturii și a culturii locale.	Sunt create premisele ca în perioada următoare (maximum 6 luni) să se implementeze un proiect în acest sens (de ex. proiect depus, finanțat).	1
B.1.2. La nivelul destinației există acțiuni care încurajează participarea activă a comunităților locale în planificarea și luarea deciziilor cu privire la dezvoltarea turismului, conservarea naturii și patrimoniului cultural (de exemplu: reprezentant al parteneriatului în consiliul local /consiliile locale etc.).	Acțiunile/proiectele/program ele/strategiile/politicile/deci ziile cu privire la dezvoltarea turismului, conservarea naturii și patrimoniului cultural la nivelul destinației, la care comunitatea locală a fost consultată.	Parteneriatul și alți reprezentanți ai comunităților locale sunt consultați periodic în procesul de planificarea și luarea deciziilor cu privire la dezvoltarea turismului și conservarea naturii și patrimoniului cultural	Poate fi dat cel puțin un exemplu de participare activă a comunităților locale în planificarea și luarea deciziilor cu privire la dezvoltarea turismului și la conservarea naturii și patrimoniului cultural	1
B.2. Ocuparea forței de muncă locale				
B.2.1. Forța de muncă angajată în activitățile turistice provine majoritar din cadrul destinației.	Raportul dintre numărul persoanelor angajate în activități turistice provenite de pe plan local și numărul total al persoanelor angajate în turism în cadrul destinației	Minimum 50%		2
B.2.2. Majoritatea operatorilor economici care desfășoară activități turistice trebuie să aibă sediul social în cadrul destinației.	Raportul dintre agenții economici din turism ce au sediul social în cadrul destinației și numărul total de agenți economici din turism ce activează în cadrul destinației	Minimum 50%		2
B.3 Economia locală				
B.3.1. Există un program de susținere a producătorilor de bunuri și servicii locale tradiționale și/sau ecologice.	Programul/acțiunile de susținere a producătorilor de bunuri și servicii locale tradiționale și/sau ecologice	Programul există și este în implementare. Sunt producători de bunuri și servicii locale tradiționale și/sau ecologice care beneficiază de susținere.	Există un angajament din partea parteneriatului de implementare a unui program de susținere a producătorilor de bunuri și servicii locale tradiționale și/sau ecologice. În cadrul acestui angajament sunt detaliate modalitățile prin care vor fi sprijiniți producătorii locali.	1
B.3.2. Există un program de susținere a produselor ecologice de pe plan local	Programul/acțiunile de susținere a produselor ecologice de pe plan local.	Programul există și este în implementare. Sunt produse ecologice pe plan local ce beneficiază de susținere.	Există un angajament din partea parteneriatului de implementare a unui program de susținere a produselor	1

Criteriu	Indicator	Valoare punctaj		Valoare minimă acceptată
		2 puncte	1 punct	
(include procesul de producție, avizarea lor și piața de desfacere).			ecologice de pe plan local. În cadrul acestui angajament sunt detaliate modalitățile prin care vor fi sprijinite produsele ecologice de pe plan local.	
B.3.3. Există inițiative de susținere a calității produselor și serviciilor locale tradiționale și/sau ecologice, de certificare a lor.	Inițiative/acțiunile de susținere a calității produselor și serviciilor locale tradiționale și/sau ecologice. Program de certificare a calității produselor și serviciilor locale tradiționale și / sau ecologice.	1. Sunt consemnate inițiative de susținere a calității produselor tradiționale și/sau ecologice pe plan local. 2. Este implementat / în curs de implementare un program de certificare a calității produselor și serviciilor locale tradiționale și / sau ecologice.	Există un angajament din partea parteneriatului de implementare a unui set de măsuri de susținere a calității produselor și serviciilor locale tradiționale și/sau ecologice.	1
B.4. Utilizarea bunurilor și serviciilor locale în turism				
B.4.1. La nivelul destinației se promovează folosirea produselor realizate la nivelul destinației în activitățile turistice.	Prezența produselor realizate la nivelul destinației în activitățile turistice.	Sunt promovate și utilizate produsele realizate la nivelul destinației în cadrul produsului turistic al destinației.	Sunt promovate produsele realizate la nivelul destinației în cadrul produsului turistic al destinației.	1
B.4.2. Destinația promovează producătorii și furnizorii de produse/servicii locale prin instrumentele sale de marketing sau cele ale turoperatorilor cu care colaborează (pagină web, broșură, ghid).	Prezența producătorilor și furnizorilor de produse/servicii locale în instrumentele de marketing ale destinației.	Producătorii și furnizorii de produse/servicii locale sunt promovați prin instrumentele de marketing ale destinației.	Parteneriatul a agreat un plan de promovare a producătorilor locali.	1
B.5. Servicii de bază				
B.5.1. Activitatea turistică (în special în sezonul de vârf) nu provoacă probleme în alimentarea cu apă și energie electrică pentru comunitatea locală.	Probleme în alimentarea cu apă și energie electrică pentru comunitatea locală generate de activitatea turistică	Nu sunt semnalate probleme în alimentarea cu apă și energie electrică pentru comunitatea locală generate de activitatea turistică	Au fost semnalate probleme, dar sunt luate măsuri concrete pentru diminuarea / eliminarea acestora.	1
B.5.2. Activitatea turistică (în special în sezonul de vârf), nu provoacă probleme în colectarea deșeurilor și apelor uzate menajere la nivelul destinației.	Probleme în colectarea deșeurilor și apelor uzate menajere la nivelul destinației generate de activitatea turistică	Nu sunt semnalate probleme în colectarea deșeurilor și apelor uzate menajere la nivelul destinației generate de activitatea turistică	Au fost semnalate probleme, dar sunt luate măsuri concrete pentru diminuarea / eliminarea acestora.	1
B.5.3. La nivelul destinației, activitatea turistică nu pune în pericol siguranța personală a rezidenților și a vizitatorilor.	Probleme privind siguranța personală a rezidenților și a vizitatorilor cauzate de activitatea turistică.	Nu sunt semnalate probleme privind siguranța personală a rezidenților și a vizitatorilor cauzate de activitatea turistică.	Au fost semnalate probleme, dar sunt luate măsuri concrete pentru diminuarea / eliminarea acestora.	1

Criteriu	Indicator	Valoare punctaj		Valoare minimă acceptată
		2 puncte	1 punct	
C. Maximizarea beneficiilor pentru patrimoniul cultural și minimizarea efectelor negative				
C.1. Valorificarea patrimoniului cultural				
C.1.1. La nivelul destinației există personal instruit pentru realizarea unor excursii / vizite ale monumentelor istorice, definite conform HG 422/2001 (vezi 0.1.2.).	Personalul instruit pentru realizarea unor excursii/vizite la monumentele istorice	Există cel puțin un ghid specializat pentru realizarea unor excursii / vizite ale monumentelor istorice		2
C.1.2. La nivelul destinației există un sistem de informare a turiștilor, despre restricțiile specifice monumentelor istorice sau alte reglementări și este realizată monitorizarea comportamentului acestora.	Sistemul de informare a turiștilor despre restricțiile specifice monumentelor istorice. Raport de monitorizare a comportamentului acestora	1. Este implementat un sistem de informare a turiștilor, despre restricțiile specifice monumentelor. 2. Se face periodic (anual) monitorizarea comportamentului turiștilor - a fost realizat cel puțin un raport de monitorizare.	Este implementat un sistem de informare a turiștilor, despre restricțiile specifice monumentelor.	1
C.1.3. Elemente ale culturii locale sunt incluse în produsul turistic.	Prezența unor elemente ale culturii locale în cadrul produsului turistic al destinației.	Sunt consemnate elemente ale culturii locale în cadrul produsului turistic al destinației.	Există cel puțin un program turistic care include elemente de patrimoniu material și imaterial	1
C.1.4. La nivelul destinației se promovează gastronomia locală tradițională.	Prezența gastronomiei locale tradiționale în cadrul produsului turistic al destinației.	Gastronomia locală este inclusă / promovată în cadrul produsului turistic al destinației.		2
C.2. Protejarea patrimoniului cultural				
C.2.1. La nivelul destinației există măsuri active de protecție a monumentelor istorice, dar și a celorlalte elemente de patrimoniu cultural identificate.	Măsurile active de protecție a monumentelor istorice și a celorlalte elemente de patrimoniu cultural identificate.	Sunt luate măsuri active de protecție a monumentelor istorice și a celorlalte elemente de patrimoniu cultural identificate conform legislației în vigoare.	Există un angajament din partea parteneriatului cu privire la implementarea unui set de măsuri active de protecție a monumentelor istorice și a celorlalte elemente de patrimoniu cultural identificate conform legislației în vigoare.	1
C.2.2. La nivelul destinației rezidenții sunt încurajați să viziteze monumentele istorice existente pe plan local.	Măsurile de încurajare a rezidenților pentru a vizita monumentele istorice de pe plan local	Sunt luate măsuri de încurajare a rezidenților pentru a vizita monumentele istorice de pe plan local.		2
C.3. Stimularea tradițiilor și obiceiurilor rezidenților				
C.3.1. La nivelul destinației există măsuri de susținere a evenimentelor / festivalurilor tradiționale.	Măsurile de susținere a evenimentelor/ festivalurilor tradiționale.	Sunt implementate măsuri de susținere a evenimentelor / festivalurilor tradiționale.	Există un angajament din partea parteneriatului de realizare a unui program de susținere a evenimentelor / festivalurilor tradiționale	1
C.3.2. La nivelul destinației există măsuri de sprijinire a tradițiilor și obiceiurilor locale.	Măsurile de susținere a tradițiilor și obiceiurilor locale.	Sunt implementate măsuri de susținere a tradițiilor și obiceiurilor locale.	Există un angajament din partea parteneriatului de realizare a unui	1

Criteriu	Indicator	Valoare punctaj		Valoare minimă acceptată
		2 puncte	1 punct	
			program de susținere a tradițiilor și obiceiurilor locale.	
C.3.3. Rezidenții sunt încurajați să împărtășească vizitatorilor moștenirea culturală.	Măsurile de încurajare a rezidenților de a împărtăși vizitatorilor moștenirea culturală.	Sunt luate măsuri de încurajare a rezidenților de a împărtăși vizitatorilor moștenirea culturală.	Există un angajament din partea parteneriatului de realizare a unui program de încurajare a rezidenților de a împărtăși vizitatorilor moștenirea culturală.	1
C.4. Respectarea valorilor și tradițiilor comunităților locale				
C.4.1. La nivelul destinației s-a dezvoltat un cod de comportament pentru vizitatori și se monitorizează activitatea și comportamentul acestora în cadrul activităților derulate în comunitățile locale și în zonele sensibile cultural, arheologic, istoric etc.	Codul de conduită și comportament pentru vizitatori pentru activitățile și comportamentul acestora în comunitățile locale și în zonele sensibile cultural, arheologic, istoric etc. Monitorizarea activității și comportamentului vizitatorilor.	1. Este realizat un cod de comportament pentru vizitatori. 2. A fost realizat cel puțin un raport de monitorizare a activității și comportamentului vizitatorilor.	Un cod de comportament este în curs de realizare.	1
C.4.2. La nivelul destinației se face o monitorizare a impactului fluxurilor de vizitatori în anumite zone (zone cu flux mare de vizitatori în anumite perioade), iar pe baza monitorizării se iau măsuri de management al acestora	Raport de monitorizare a fluxurilor de vizitatori și a impactului acestora asupra zonelor sensibile. Măsuri de management al vizitatorilor implementate	1. Se cunosc zonele din cadrul destinației unde sunt anumite presiuni din partea unui număr mare de vizitatori; 2. Periodic sunt realizate acțiuni de monitorizare a fluxurilor de vizitatori și este identificat impactul acestora asupra principalelor zone sensibile din cadrul destinației; 3. Pe baza rezultatelor activității de monitorizare, sunt luate anumite măsuri de management al vizitatorilor.	Se cunosc zonele din cadrul destinației unde sunt anumite presiuni din partea unui număr mare de vizitatori și sunt propuse/avute în vedere măsuri pentru managementul vizitatorilor.	1
D. Maximizarea beneficiilor pentru mediu și minimizarea efectelor negative				
D.1.1. Politica de achiziții ecologice				
Destinația adoptă o politică de achiziții ecologice, în sensul în care se acordă prioritate produselor re folosibile, returnabile și reciclabile.	Politică de achiziții ecologice, care acordă prioritate produselor re folosibile, returnabile și reciclabile.	Politica locală este definită și pusă în practică de către operatorii economici și autoritățile publice locale.	Există un angajament din partea parteneriatului pentru definirea și implementarea unei politici de achiziții ecologice, care acordă prioritate produselor re folosibile, returnabile și reciclabile.	1

Criteriu	Indicator	Valoare punctaj		Valoare minimă acceptată
		2 puncte	1 punct	
D.1.2. Consumul de energie				
La nivelul destinației se adoptă o politică de reducere și eficientizare a consumului de energie electrică (în sectorul public și privat).	Politica de reducere și eficientizare a consumului de energie electrică (în sectorul public și privat).	Politica locală este definită și pusă în practică de către operatorii economici și autoritățile publice locale.	Există un angajament din partea parteneriatului pentru definirea și implementarea unei politici de reducere și eficientizare a consumului de energie electrică (în sectorul public și privat).	1
D.1.3. Consumul de apă				
D.1.3.1. La nivelul destinației se adoptă măsuri de reducere și eficientizare a consumului de apă (în sectorul public și privat).	Setul de măsuri de reducere și eficientizare a consumului de apă (în sectorul public și privat).	Măsurile sunt definite și puse în practică de către operatorii economici și autoritățile publice locale.	Există un angajament din partea parteneriatului pentru definirea și implementarea unui set de măsuri de reducere și eficientizare a consumului de apă (în sectorul public și privat).	1
D.1.3.2. La nivelul destinației se face o monitorizare cantitativă a resurselor de apă potabilă, corelate cu consumul local.	Monitorizarea cantitativă a resurselor de apă potabilă corelate cu consumul.	1. Cunoașterea situației actuale cu privire la resursele de apă potabilă. 2. Programul de monitorizare este definit și pus în practică.	1. Cunoașterea situației actuale cu privire la resursele de apă potabilă. 2. Există un angajament din partea parteneriatului pentru definirea și implementarea unui program de monitorizare.	1
D.1.3.3. La nivelul destinației consumul de apă este echilibrat, fără a avea un impact negativ semnificativ asupra resurselor de apă pentru comunitățile locale și ecosistemele naturale.	Consum de apă echilibrat fără impact negativ semnificativ asupra comunităților și ecosistemelor naturale.	Consumul de apă este echilibrat, fără a avea un impact negativ semnificativ asupra resurselor de apă pentru comunitățile locale și ecosistemele naturale.	S-au identificat probleme legate de consumul de apă suplimentar generat de turism și se iau măsuri pentru diminuarea acestor probleme.	1
D.2.1. Gazele cu efect de seră				
La nivelul destinației se promovează folosirea mijloacelor alternative de transport	Setul de măsuri pentru promovarea mijloacelor alternative de transport.	Măsurile sunt definite și puse în practică de către operatorii economici și autoritățile publice locale.	Există un angajament din partea parteneriatului pentru definirea și implementarea unui set de măsuri pentru promovarea mijloacelor alternative de transport.	1
D.2.2. Apele uzate menajere				
Instituțiile publice și facilitățile turistice sunt conectate la rețeaua locală de canalizare cu tratare a apelor uzate menajere sau dispun de propriile lor instalații de colectare/tratare a apelor uzate.	Rețea locală de canalizare cu tratare a apelor uzate menajere și/sau soluții individuale de colectare/tratare a apelor uzate.	Toate instituțiile publice și facilitățile turistice sunt conectate la rețeaua locală de canalizare cu tratare a apelor uzate menajere sau dispun de propriile lor instalații de colectare/tratare a apelor uzate.	Există un plan de informare despre soluțiile de tratare a apelor uzate menajere și un plan de conformare cu legislația în vigoare coordonat de administrația locală.	1
D.2.3. Planul de gestionare a deșeurilor				
D.2.3.1. Existența unui sistem de colectare a deșeurilor la nivel de destinație.	Sistem de colectare a deșeurilor	Existența unui sistem de colectare a deșeurilor selectivă	Existența unui sistem de colectare a deșeurilor	1

Criteriu	Indicator	Valoare punctaj		Valoare minimă acceptată
		2 puncte	1 punct	
D.2.3.2. La nivelul destinației se pune în aplicare un program de reducere a deșeurilor.	Programul de reducere a deșeurilor	Programul este definit și pus în practică de către operatorii economici și autoritățile publice locale.	Există un angajament din partea parteneriatului pentru definirea și implementarea programului de reducere a deșeurilor.	1
D.2.3.3. La nivelul destinației se colectează și monitorizează datele privind volumul de deșeuri produse.	Programul de monitorizare a datelor privind volumul de deșeuri produs la nivelul destinației/UAT-urilor.	Programul este definit și pus în practică de către autoritățile publice locale.	Există un angajament din partea parteneriatului pentru definirea și implementarea programului de monitorizare a volumului de deșeuri produs.	1
D.2.3.4. Se adoptă un program de gestionare a deșeurilor: - organice - pentru obținerea compostului la nivel individual sau la nivelul zonei; - reciclabile - pentru re folosirea lor; - ne-reciclabile - de colectare și transportare în locurile de depozitare.	Programul de gestionare a deșeurilor (organice, reciclabile, nereciclabile).	Programul este definit și pus în practică de către operatorii economici și autoritățile publice locale.	Există un angajament din partea parteneriatului pentru definirea și implementarea programului de gestionare a deșeurilor.	1
D.2.4. Substanțe periculoase				
D.2.4.1. La nivelul destinației se pune în aplicare un program de reducere a utilizării substanțelor chimice, în special în domeniul agriculturii (utilizarea pesticidelor și fertilizanților chimici).	Programul de reducere a utilizării substanțelor chimice, în special în domeniul agriculturii (utilizarea pesticidelor și fertilizanților chimici).	Programul este definit și pus în practică de către operatorii economici și autoritățile publice locale.	Există un angajament din partea parteneriatului pentru definirea și implementarea programului de reducere a utilizării substanțelor chimice în special în domeniul agriculturii (utilizarea pesticidelor și fertilizanților chimici).	1
D.2.4.2. La nivelul destinației se pune în aplicare un program de utilizare a produselor de curățare ecologice (în sectorul public și privat).	Programul de utilizare a produselor de curățare ecologice (în sectorul public și privat).	Programul este definit și pus în practică de către operatorii economici și autoritățile publice locale.	Există un angajament din partea parteneriatului pentru definirea și implementarea programului de utilizare a produselor de curățare ecologice (în sectorul public și privat).	1
D.2.5. Alte surse de poluare				
D.2.5.1. La nivelul destinației se pune în aplicare, ca parte a planului de dezvoltare durabilă, un program de management de reducere a emisiilor de poluanți în atmosferă, a zgomotului, a emisiilor luminoase și de contaminare a solului.	Programul de management de reducere a emisiilor de poluanți în atmosferă, a zgomotului, a emisiilor luminoase și de contaminare a solului.	Programul este definit și pus în practică de către operatorii economici și autoritățile publice locale.	Există un angajament din partea parteneriatului pentru definirea și implementarea programului.	1
D.2.5.2. Punerea în aplicare a unei politici de reducere a iluminării artificiale excesive.	Politica de reducere a iluminării artificiale excesive.	Politica este definită și pusă în practică de către operatorii economici și autoritățile publice locale.	Există un angajament din partea parteneriatului pentru definirea și	1

Criteriu	Indicator	Valoare punctaj		Valoare minimă acceptată
		2 puncte	1 punct	
			implementarea programului de reducere a iluminării artificiale excesive.	
D.3.1. Specii sălbatice				
La nivelul destinației există măsuri concrete de împiedicare a recoltării de specii de floră și faună strict protejate conform reglementărilor locale, naționale și internaționale, de monitorizare a recoltării speciilor protejate și se iau măsuri împotriva activităților ilegale conform legislației.	Setul de măsuri de împiedicare a recoltării de specii de floră și faună strict protejate. Set de măsuri de monitorizare a speciilor protejate.	Plan de management pentru speciile protejate de interes economic și rapoarte de monitorizare anuală. Măsurile sunt definite și puse în practică de către administrația ariei naturale protejate și autoritățile publice locale.	Lista speciilor strict protejate la nivel de destinație. Informații minime privind situația acestora (de exemplu harta distribuției acestora, descriere preliminară a intereselor existente pentru valorificarea acestora precum și a activităților de valorificare)	1
D.3.2. Specii de animale sălbatice în captivitate				
D.3.2.1. Parcurile zoo funcționează în conformitate cu legislația națională și cea europeană și dețin doar specii autohtone.	Respectarea legislației europene și naționale pentru parcurile zoo (în cazul în care există), iar acestea dețin doar specii autohtone.	1. Legislația este respectată, iar animalele au condiții bune de existență; 2. În cadrul parcului zoo (în cazul în care există) sunt doar specii autohtone.	1. Legislația este respectată, iar animalele au condiții bune de existență. 2. Pentru viitor se are în vedere achiziționarea exclusiv de specii autohtone.	1
D.3.2.2. La nivelul destinației nu există ferme și țarcuri de vânătoare.	Nu există ferme și țarcuri de vânătoare.	La nivelul destinației nu există ferme și țarcuri de vânătoare.		2
D.3.3. Design peisagistic				
D.3.3.1. La nivelul destinației s-au identificat elementele unice și caracteristice de peisaj și amenințările la adresa acestora, iar proprietarii/administratorii de terenuri sunt informați și încurajați să prevină/oprească activități care pot avea ca efect modificarea peisajului.	Elementele caracteristice de peisaj la nivelul destinației sunt identificate. Amenințările la adresa peisajului sunt identificate atât la nivelul ariei naturale protejate cât și în exteriorul ei. Set de măsuri pentru informarea proprietarilor/administratorilor cu privire la amenințările existente și prevenirea lor.	1. Există capitol de protecția peisajului, cu măsurile aferente în planul de management pentru aria naturală protejată. 2. Există o sinteză cu valori, amenințări și măsuri pentru protecția peisajului în afara ariei naturale protejate. 3. Există un program de informare al localnicilor cu privire la protecția peisajului.	1. Planul de management este în curs de elaborare și va avea un capitol de protecția peisajului, cu măsurile pentru aria naturală protejată. 2. Parteneriatul a inițiat procesul de identificare a valorilor, amenințărilor și măsurilor pentru protecția peisajului în afara ariei naturale protejate.	1

Criteriu	Indicator	Valoare punctaj		Valoare minimă acceptată
		2 puncte	1 punct	
D.3.3.2. La nivelul destinației se folosesc specii locale pentru amenajarea teritoriului și se iau măsuri pentru a evita introducerea de specii exotice sau invazive.	Amenajarea spațiilor publice se face exclusiv cu specii locale. Măsurile de renaturare/reîmpădurire se fac exclusiv cu specii locale. Set de măsuri pentru evitarea introducerii de specii exotice sau invazive.	La nivelul destinației nu sunt folosite specii exotice sau invazive în amenajarea spațiilor publice și a altor zone naturale.	Există elemente singulare cu specii de vegetație exotice și nu sunt planuri pentru introducerea altora sau extinderea celor prezente.	1
D.3.4. Conservarea biodiversității				
D.3.4.1. Ariile naturale protejate sunt evidențiate în planurile de dezvoltare și de urbanism la nivelul destinației.	Evidențierea ariilor naturale protejate în planurile de dezvoltare și de urbanism.	Existența suprafețelor de arii naturale protejate clar delimitate în planurile de urbanism.	Planurile de urbanism sunt în curs de realizare și includ ariile naturale protejate sau există angajamentul din partea autorităților locale ca la următoarea revizuire a planului de urbanism să introducă aria naturală protejată.	1
D.3.4.2. Sectorul public sprijină implementarea măsurilor de conservare a naturii în special în ariile naturale protejate.	Autoritățile locale sunt de acord cu măsurile incluse în planul de management al ariei naturale protejate și sprijină măsurile de conservare. Măsurile concrete de sprijin din partea autorităților publice locale pentru implementarea măsurilor de conservare.	Există sprijin concret din partea administrațiilor publice locale cu privire la implementarea măsurilor de conservare a naturii la nivelul destinației și în special în aria naturală protejată.	Există un proces de consultare publică inițiat de către administrația ariei naturale protejate și dorința enunțată de administrațiile publice locale de a colabora cu administrația ariei protejate.	1
D.3.4.3. Sectorul privat din turism contribuie direct la susținerea măsurilor de conservare a naturii prin sprijin financiar sau în natură.	Mecanismul funcțional prin care sistemul privat sprijină proiecte de conservare a naturii. Operatorii economici care sprijină în mod activ măsurile de conservare a naturii.	1. Există un mecanism funcțional (ex. listă de proiecte oferite de administrația ariei naturale protejate) prin care sectorul privat poate contribui direct la măsurile de conservare a naturii prin sprijin financiar sau în natură. 2. Există o rețea de operatori economici care sprijină în mod activ măsurile de conservare a naturii.	Există o rețea de operatori economici care sprijină în mod activ măsurile de conservare a naturii.	1
D.3.4.4. Activitățile de conservare sunt comunicate personalului (din sectorul public și privat), vizitatorilor și comunității locale.	Planul de comunicare al ariei naturale protejate către personalul din sectorul public și privat, vizitatori și comunitățile locale.	Existența planului de comunicare și implementarea lui la nivelul destinației.	Există un plan de comunicare al administrației ariei naturale protejate în curs de elaborare și există deja o serie de activități concrete de comunicare cu vizitatorii și comunitatea locală.	1

Criteriu	Indicator	Valoare punctaj		Valoare minimă acceptată
		2 puncte	1 punct	
D.3.5. Gestionarea speciilor de animale sălbatice pentru conservare și ecoturism				
D.3.5.1. La nivelul destinației există un sistem de gestionare sustenabilă a fondului cinegetic/ fondurilor cinegetice.	1. Identificarea fondurilor cinegetice și a gestionarilor la nivelul destinației 2. Existența planurilor de management cinegetic la nivelul fondurilor conform legii, cu materializarea pe hărți a zonelor de liniște. 3. Existența unui plan de acțiune realizat de autoritățile locale împreună cu gestionarii de fonduri cinegetice în vederea prevenirii conflictelor cu fauna sălbatică.	1. Fondurile cinegetice și gestionarii acestora sunt identificate/identificați; 2. Există Planuri de management cinegetic la nivelul fondurilor de vânătoare din cadrul destinației 3. Există un plan de acțiune asumat de autoritățile locale în colaborare cu gestionarii fondurilor cinegetice și alte entități interesate în vederea prevenirii conflictelor cu fauna de interes cinegetic.	1. Fondurile cinegetice și gestionarii acestora sunt identificate/identificați; 2. Există Planuri de management cinegetic la nivelul fondurilor de vânătoare din cadrul destinației	1
D.3.5.2. Existența la nivelul destinației a unui cod de comportament pentru activitățile turistice care pot influența sau interacționează cu animalele sălbatice.	Codul de comportament pentru activitățile turistice ce pot influența sau interacționează cu animalele sălbatice (se poate corela cu C.4.1).	Este realizat un cod de comportament pentru activitățile turistice care interacționează cu animalele sălbatice.	Un cod de comportament este în curs de realizare.	1